

RELIGIJNY SŁOWNIK INTERNETOWY

Wszystko, co powinieneś wiedzieć o...

ZWYCZAJE ŚWIĄTECZNE ŻYDÓW PODCZAS CHANUKI

Na przełomie listopada i grudnia, żydowskie okna rozświetlają płomienie świec. Każdego wieczora, gospodarz zapala o jedną więcej, by ósmego dnia świecznik mógł rozbliśnieć najjaśniejszym światłem. Wierni wysławiają Boga śpiewem i modlitwą. W ten sposób upamiętniają cud, dokonany w czasach biblijnego Judy.

Zdjęcie: Maciej Szyszko

W żydowskim roku, radosne święto Chanuki przypada na miesiąc Kislew. W kalendarzu świeckim odpowiada on przełomowi listopada i grudnia. Wyznawcy judaizmu posługują się kalendarzem księżycowo-słonecznym, w którym miesiące trwają tyle ile długość miesiąca księżycowego, czyli 29 lub 30 dni. Zaś, regularny rok ma średnio 354 dni.

CHANUKA WSPOMNIENIEM BIBLIJNEGO CUDU

Aby zrozumieć ideę Chanuki należy cofnąć się do czasów, kiedy Palestyna znajdowała się pod okupacją Greków. Poganie zbezczęścili Świątynię Jerozolimską, wprowadzając do niej kult fałszywych bogów. Żydzi wznieśli przeciwko Grekom powstanie, które okazało się być dla nich zwycięskie. Tym samym, odzyskali miejsce sprawowania kultu. Oczyszczili i odnowili Świątynię Jerozolimską, by na nowo poświęcić ją jednemu Bogu. Żydzi wierzą, że w tym

czasie zdarzył się cud. Oliwy, używanej do palenia świec mogło wystarczyć jedynie na dobę, jednak ogień palił się przez osiem dni. Każdego roku podczas miesiąca Kislew, wierni wspominają i dziękują Bogu za to wydarzenie.

„Chanuka” oznacza odnowienie, dlatego tym mianem określa się wspomnienie cudu rozmnożenia oliwy i odnowienia Domu Pańskiego, opisane w Księgach Machabejskich. Drugą nazwą, upamiętniającą to wydarzenie jest: Święto Świateł. Zgodnie ze słowami jednej z chanukowych modlitw: „Światła te zapalamy na pamiątkę cudów (...)”.

CHANUKOWE SPECJAŁY

W celu upamiętnienia cudu rozmnożenia oliwy, chanukowe potrawy smaży się w dużej ilości tłuszczu. Jednym z najpopularniejszych przysmaków są kruche ziemniaczane placki [latkes] oraz pączki nadziane marmoladą lub konfiturami i posypane cukrem pudrem [sufganijot]. Inne, choć obecnie znacznie mniej powszechne danie, to pieczona gęś. Jej tłuszcz był dawniej używany do sporządzania chanukowych smakołyków.

Zdjęcie: Maciej Szyszko

Podczas Święta Świateł popularne są także potrawy z sera. Legenda głosi, że z Judyty z rodu Hasmoneuszy częstowała serem dowódcę wojsk asyryjskich, generała Holofernesa. Ser potęgował poczucie pragnienia, które wojownik próbował zaspokoić, pijąc ogromne ilości wina. W końcu, zapadł w pijacki sen, co przyczyniło się do przegranej Asyryjczyków. Możliwe, że jest to kulinarna wariacja na temat historii biblijnej Judyty - pięknej żydówki, która stanowi jeden ze wzorów dla kobiet. Zgodnie z Pismem, gdy nieprzyjacielskie wojska zagrażały Izraelowi, Judyta udała się przed oblicze wrogiego dowódcy. Generał od razu się w

niej zakochał i kazał zaprowadzić ją do obozu. Czwartego dnia po wielkiej uczcie, kiedy Holofernes spał, Judyta ucięła mu głowę i przyniosła ją w koszu do swojego miasta. „Zdobycz” wywieszono na murach. Zaskoczone wojsko asyryjskie, z łatwością zostało rozgromione przez Izraelitów.

TRADYCYJNE GRY DLA DZIECI

Najmłodsi toczą zaciekle boje o słodycze. Ulubioną i najpopularniejszą chanukową grą jest zabawa bakiem, zwanym drejdelem. Stawką w grze są słodycze: ciastka bądź czekoladowe monety. Jeśli wypadnie litera „p”, to gracz oddaje jeden przysmak. Litera „n” oznacza, że niczego nie oddaje ani nie bierze. Kiedy wypadnie „h”, to dziecko bierze połowę, a „g” – zabiera wszystko. Co jakiś czas do puli dodawane są słodkości, żeby zabawa zbyt szybko nie minęła.

Joanna Górska

Źródła – dowiedz się więcej:

- <http://poznan.jewish.org.pl>
- Kacprzak J. (red.), *Izrael-cuda świata*, New Media Concept sp. z.o.o, Warszawa 2008.